

Umění nových médií: mezi uměním a technikou I.

Předchůdci mediálního umění v
1.pol.20.století

Joseph Nicéphore Niépce (1765- 1833)
Nejmladší dochovaná fotografie, z roku 1826

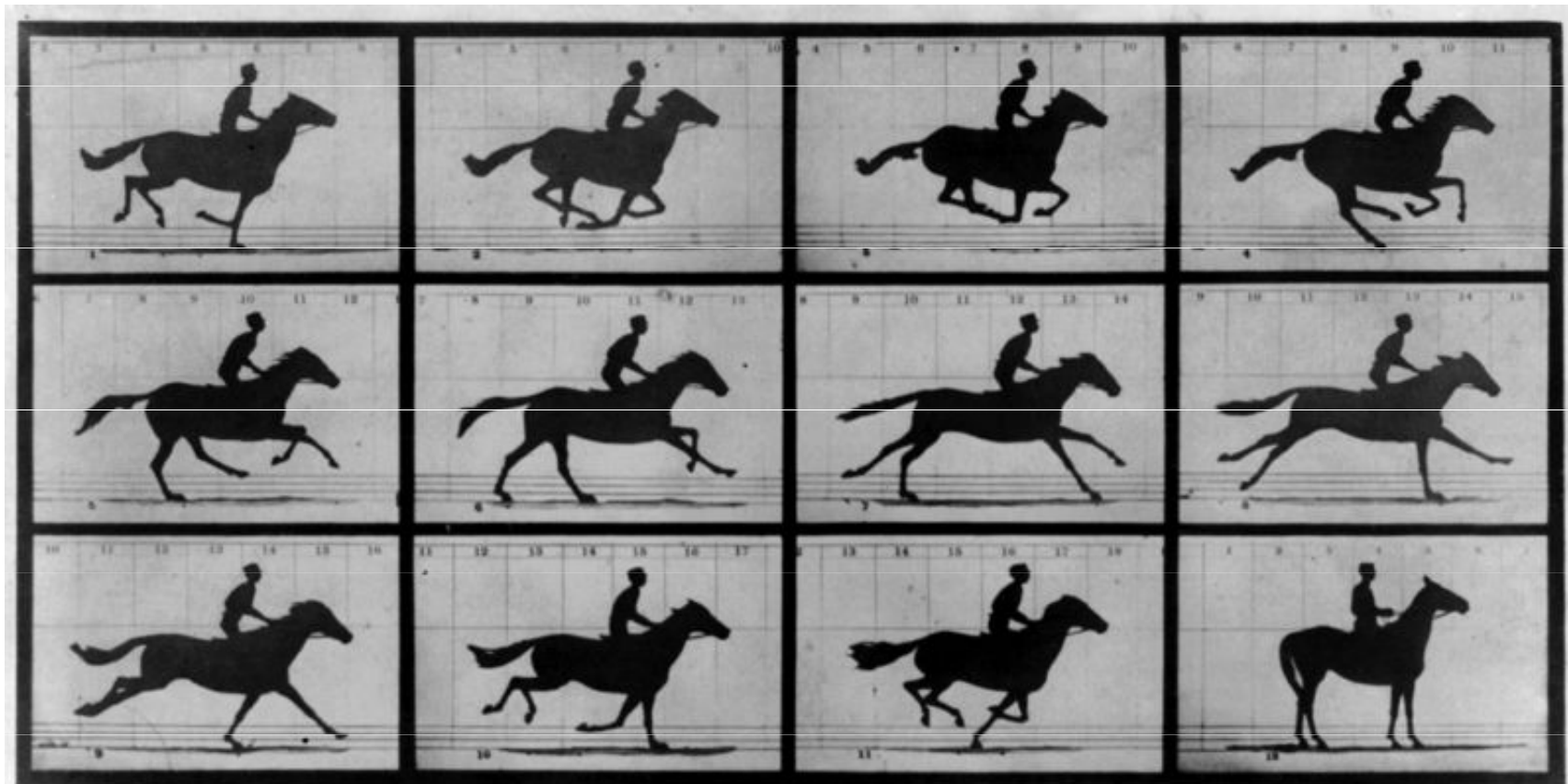
Louis-Jacques-Mandé Daguerre (1787-1851)
L'Atelier de l'artiste : daguerrotypie z roku 1837 vytvořena
jejím vynálezcem.

Chronofotografie

Eadweard J. Muybridge (1830-1904)

Kůň v pohybu (Studie pohybu zvířat, 1878)

Copyright, 1878, by MUYBRIDGE.

MORSE'S Gallery, 417 Montgomery St., San Francisco.

THE HORSE IN MOTION.

Illustrated by
MUYBRIDGE.

AUTOMATIC ELECTRO-PHOTOGRAPH.

"SALLIE GARDNER," owned by LELAND STANFORD; running at a 1.40 gait over the Palo Alto track, 19th June, 1878.

The negatives of these photographs were made at intervals of twenty-seven inches of distance, and about the twenty-fifth part of a second of time; they illustrate consecutive positions assumed in each twenty-seven inches of progress during a single stride of the mare. The vertical lines were twenty-seven inches apart; the horizontal lines represent elevations of four inches each. The exposure of each negative was less than the two-thousandth part of a second.

Chronofotografie

Eadweard J. Muybridge (1830-1904)

Kůň v pohybu (Studie pohybu zvířat, 1878)

M. vynalezl zoopraxiskop:

[http://de.wikipedia.org/w/index.php?title=Bild:Zoopraxiscope_16485u.gif
&filetimestamp=20070329030149](http://de.wikipedia.org/w/index.php?title=Bild:Zoopraxiscope_16485u.gif&filetimestamp=20070329030149)

http://en.wikipedia.org/wiki/Image:Muybridge_race_horse_animated.gif

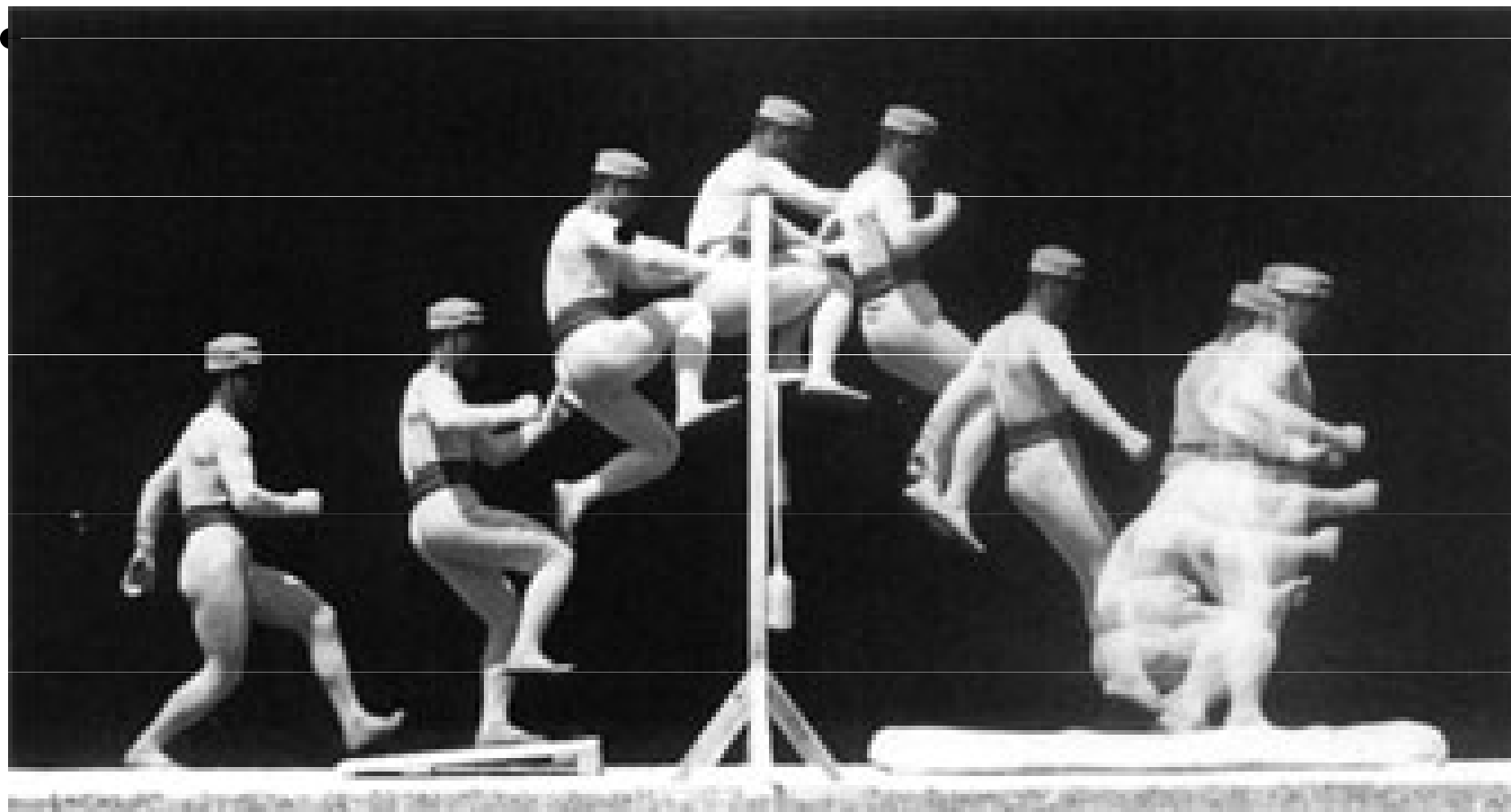
Chronofotografie

Étienne-Jules Marey (1830-1904)

Étienne-Jules Marey

Přispěl k rozvoji chronofotografie. Podařilo se mu zachytit několik fází pohybu na jediné fotografii...

Étienne-Jules Marey

Přispěl k rozvoji chronofotografie. Podařilo se mu zachytit několik fází pohybu na jediné fotografii...

Étienne-Jules Marey

Prispěl k rozvoji chronofotografie. Byl jedním z prvních, kteří se pokoušeli zachytit pohyb vzduchu...

**Futuristé a jejich zájem o zachycení pohybu:
Carlo Carrá: Pohřeb anarchisty Galliho (1911)**

**Futuristé a jejich zájem o zachycení pohybu:
Giacomo Balla: Dynamika psa na vodítku (1912)**

**Futuristé a jejich zájem o zachycení pohybu:
Umberto Boccioni: Dynamika cyklisty (1913)**

Chronofotografie a výtvarné umění(srov. Muybridge a Duchamp)

Eadweard Muybridge: Žena sestupující ze schodů (konec 19.stol.), ze série Animal Locomotion, 1884-85.

Chronofotografie a výtvarné umění

(srov. Muybridge a Duchamp)

**Marcel Duchamp: Akt
sestupující ze schodů No.2., 1912**

Předchůdci mediálního umění v 1.pol.20.století

MÉDIUM NAHRAZUJE UMĚNÍ

- **WALTER BENJAMIN**
- *1892 Berlín
- + 1940 na francouzsko-španělských hranicích

- **1936 - Umělecké dílo v době své technické reprodukovatelnosti**
- Das Kunstwerk im Zeitalter seiner technischen Reproduzierbarkeit

Předchůdci mediálního umění v 1.pol.20.století

MÉDIUM NAHRAZUJE UMĚNÍ

- „Vznik krásných umění a výskyt jejich různých typů sahá do doby, která se hluboce odlišovala od naší a k lidem, jejichž moc nad věcmi a poměry byla v porovnání s naší mizivá. Avšak pozoruhodný nárůst, který ve své přizpůsobivosti a preciznosti zažily naše prostředky, nám v blízké budoucnosti připravuje vyhlídky na nejhlubší změny ve starověké produkci krásy. V každém umění existuje fyzická část, kterou dnes už nemůžeme chápat, dokonce ani s ní zacházet tak jako předtím; není už možné se vyhnout vlivům moderní vědy a moderní praxe. Už dvacet roků nejsou ani hmota ani prostor ani čas tím, čím byli do pradávna. Je potřeba se připravit na to, že takové velké inovace změní celou techniku umění, ovlivní tím samotnou invenci a nakonec možná dospějí k tomu, že nejzáračnějším způsobem změní sám pojem umění.“ Paul Valéry (1971-1945)

Předchůdci mediálního umění v 1.pol.20.století
MÉDIUM NAHRAZUJE UMĚNÍ

- Aura
- Zničení aury
- Estetizace politiky

- W.B.

Předchůdci mediálního umění v 1.pol.20.století

MÉDIUM NAHRAZUJE UMĚNÍ

- **Aura**
- Definice aury jako „jedinečného zjevení dálky, ať by byla jakkoli blízko“nepředstavuje nic jiného než formulaci kultovní hodnoty uměleckého díla v kategoriích časoprostorového vnímání. Dálka je protikladem blízkosti. Podstatně vzdálené nemůžeme přiblížit. Tato nemožnost přiblížit je skutečně hlavní kvalitou kultovního obrazu. Ve své přirozenosti zůstává „dálkou, ať by byla jakkoli blízko“. Blízkost, kterou dokážeme získat z její matérie, se nepřičí dálce, kterou si zachovává podle svého jevu.“
- **Aura se pojí s – kultovní kvalitou obrazu**
- **Aura se pojí s – kategorií pravosti** (spojené s materiálním trváním a historickým svědectvím věci.) Reprodukce otřásá kategorií pravosti, stejně jako historickým svědectvím věci. To, co se takto otřásá je **autorita věci.**

Předchůdci mediálního umění v 1.pol.20.století

MÉDIUM NAHRAZUJE UMĚNÍ

- **Zničení aury:**
- ...to, co tu odpadá, můžeme shrnout v pojmu aury a můžeme říci: to, co v epoše technické reprodukovatelnosti uměleckého díla chřadne, je jeho aura. Postup je symptomatický; jeho význam odkazuje za oblast umění. Technická reprodukce, dalo by se všeobecně říci, uvolňuje reprodukované z oblasti tradice. Tím, že reprodukci rozmnožuje, nahrazuje její jedinečný výskyt výskytem masovým. A tím, že dovoluje reprodukci vyjít vstříc vnímajícímu v jeho momentální situaci, aktualizuje to, co se reprodukuje.. ... důsledek: otřes tradicí/současná krize a obnova lidstva.

Předchůdci mediálního umění v 1.pol.20.století

MÉDIUM NAHRAZUJE UMĚNÍ

Estetizace politiky

- Reprodukované dílo se stává stále více reprodukcí uměleckého díla zaměřeného na reprodukování. Například z fotografické desky je možné udělat množství kopií; otázka týkající se pravé kopie nemá smysl. V okamžiku, kdy v důsledku produkce umění selhává míra pravosti, prošla proměnou i celková sociální funkce umění. **Místo jeho ukotvení v rituálu, se ukotvuje v jiné praxi: a to v politice.**
- **Estetizace politiky vs. Politizace umění**

Film

- **Film byl vynalezen v laboratořích amerického vynálezce Thomase A. Edisona (1847-1931), který dal za úkol svému asistentovi Williamovi K.L. Dicksonovi (1860-1935) využít fonograph jako model k vytvoření pohyblivých obrazů, které mohou být sledovány divákem.**

Film

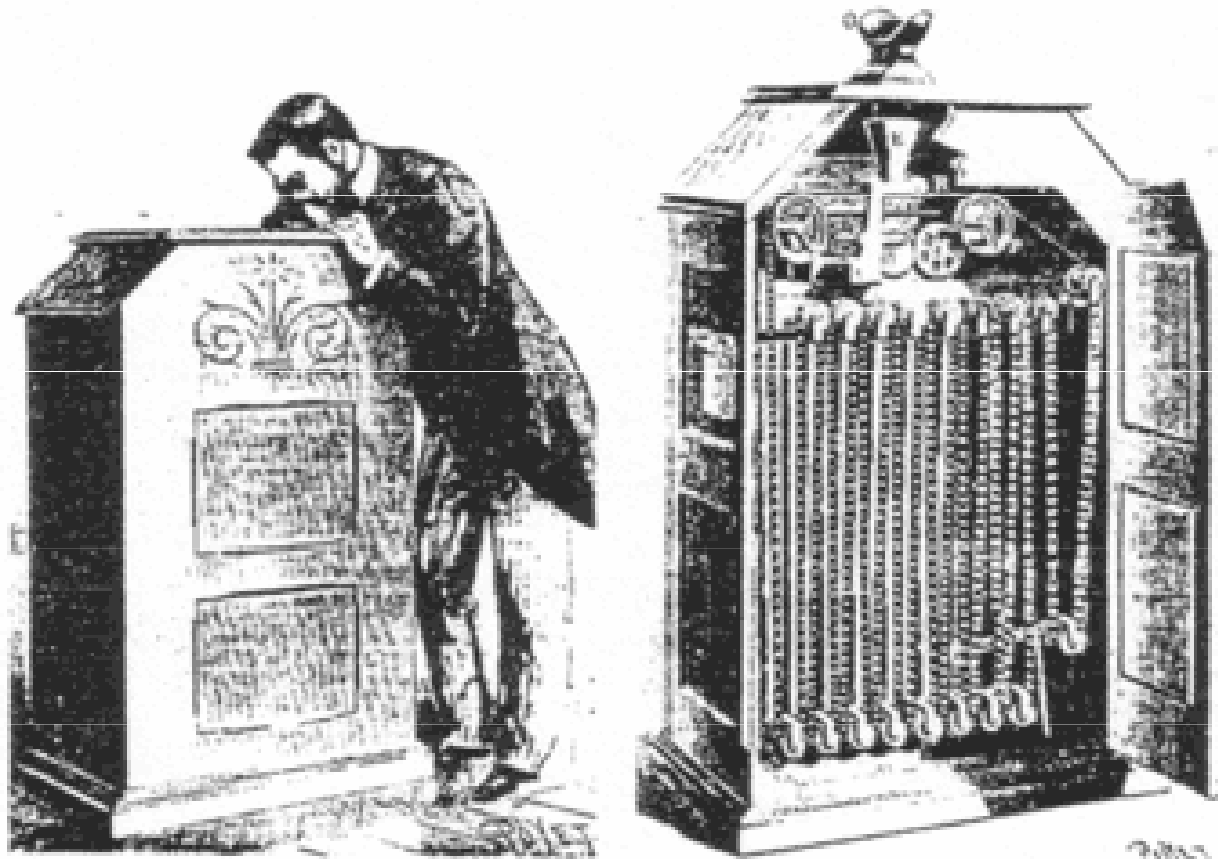
...V roce **1890** Dickson vytvořil **Kinetograf** (filmovou kameru) a o rok později, **1891**, **Kinetoskop** (filmovou prohlížečku).

...V roce **1890** Dickson
vytvořil **Kinetograf**

Edison s kinetografem

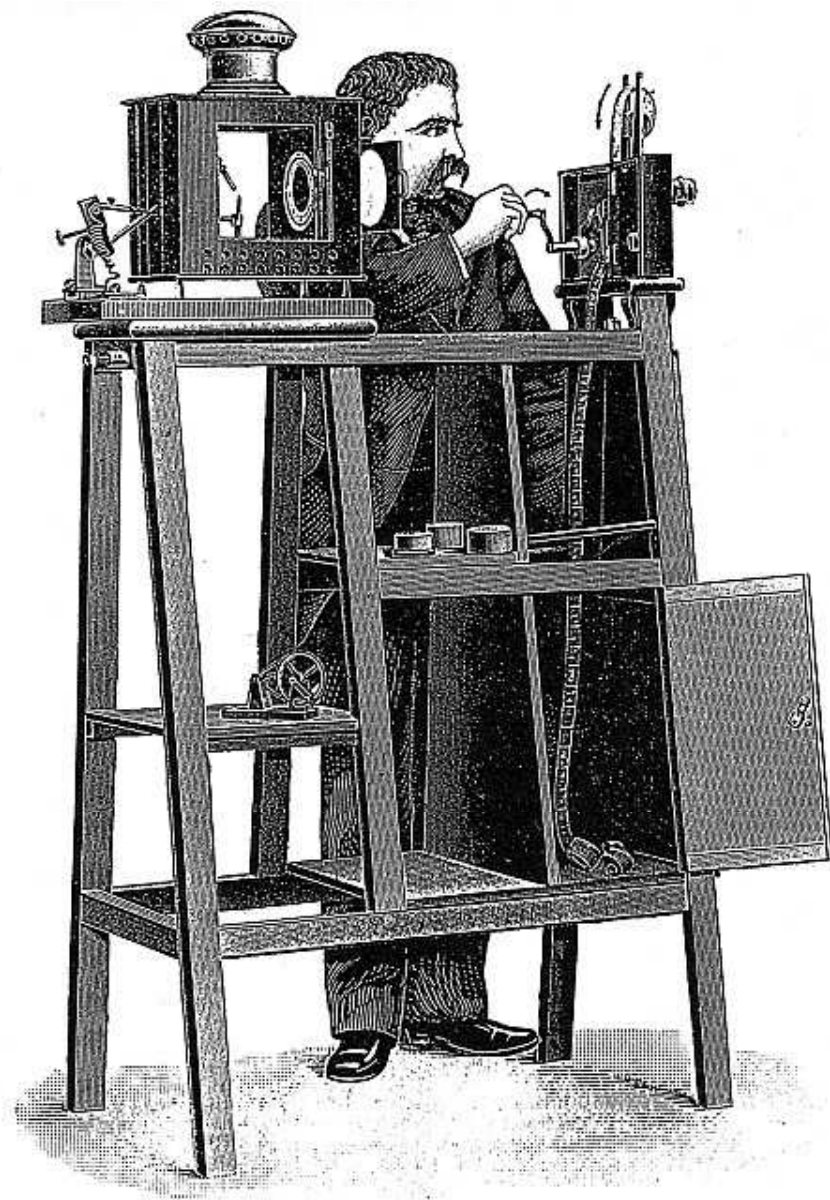

...V roce 1891 Dickson
vytvořil **Kinetoskop**

...bratři Lumiérové představili
roku 1895 Kinematograf

Film

První filmy bratří Lumiérů:

<http://www.youtube.com/watch?v=4nj0vEO4Q6s&feature=related>

Film

Georges Méliès

Výlet na měsíc, 1902

<http://www.youtube.com/watch?v=UiDWmXHR3RQ>

Edwin Stanton Porter

Velká vlaková loupež, 1903

<http://www.youtube.com/watch?v=Bc7wWOmEGGY>

Film

Zakládající osobnosti počátků filmu:

David Llewelyn Wark "D. W." Griffith

Zrození národa 1915, Intolerance 1916.

http://www.youtube.com/watch?v=_vgrRLy5Q3M

<http://www.youtube.com/watch?v=fXxDEAuI2zc&feature=related>

Sergej Ejzenštejn

Křižník Potěmkin, 1925

<http://www.youtube.com/watch?v=wL5LcPyqRtU>

Film

Dziga Vertov

Vlastním jménem: David Abelevich Kaufman

Muž s kinoaparátem, 1929

<http://www.youtube.com/watch?v=KytJFyMHZl0&feature=related>

Film

Francouzský avantgardní film:

Louis Delluc (1890-1924) volal po „čistém filmu“, který je jako „symfonická báseň založená na obrazech“.

Filmy výtvarníků:

Man Ray (Retour a La Raison, 1923)

Fernand Léger (Le Ballet Mécanique, 1924)

A filmařů:

**René Claire (Entr'acte, 1924) a Luis Bunuel (L'Age d'oro,
vytvořený spolu se Salvadorem Dalím, 1930).**

Film

Další příklady:

Německý klasický expresionistický film *Kabinet doktora Kaligariho* (1919) režiséra **Roberta Wieneho;**

Stránka šílenství (angl. *A Page of Madness*) (1926)
japonského režiséra **Teinosuke Kinugasa**.

Viking Eggeling

Oskar Fischinger

Umělecké manifesty

Luigi Russolo: „The Art of Noise“/Umění hluku/(1913)

(Sound Art)

Walter Ruttmann: „Malerei mit Zeit“ (cca 1919-1920)

(Technologické konstrukce časoprostoru)

Bertolt Brecht: „Radio as Communication

Aparatus“/Rádio jako nástroj komunikace/(1930)

(Interakce, participace, networking)

Dziga Vertov: „Cinema Pravda“, „Radio Pravda“(1925)

(Sociální technologie)

A další....

Seznam literatury k testu (s.1):

- Weibel, Peter: The Apparatus World – A world unto itself. In Eigewelt der Apparate – Welt. Pioneers of Electronic Art. Ars Electronica 1992. (studie s. 15-20) (dostupné ve virtuální knihovně TIM: <http://www.phil.muni.cz/music/dok/predmety.php?pid=36>)
- Rush, Michael: New Media in late 20th-Century Art. London, Thames a Hudson:1999. (kapitola: Introduction: s.7 – 35 (po konec 1.pol. 20.stol.) (dostupné ve virtuální knihovně TIM: <http://www.phil.muni.cz/music/dok/predmety.php?pid=36>)
- Frieling, Rudolf – Daniels, Dieter: Medien Kunst netz/Media Art Net: dostupné na: www.mediaartnet.org (kapitola: Media-Art/Art – Media, Forerunners of media art in the first half of the twentieth century (německy nebo anglicky): přesná adresa: http://www.mediaartnet.org/themes/overview_of_media_art/forerunners/ po podkapitolu: A fresh start from 1950 onwards)

Text je doplněn dalšími texty (např. manifesty umělců, které si také přečtete! Je zde i krátký výňatek z eseje W.Benjamina: Umělecké dílo v době své technické reprodukovatelnosti, 1936)

Seznam literatury k testu (s.2):

- Benjamin, Walter: Umělecké dílo v době své technické reprodukovatelnosti. In Iluminácie. Bratislava: Kalligram, 1999. s. 194-225. (kopie bude uložena v knihovně ÚHV, viz <http://www.phil.muni.cz/music/article.php?story=20081124100636969>)
- Knihovna bude uzavřena v pátek 28.11., v pátek 5.12., v pondělí 15.12., v pátek 19.12.
Každodenní provoz knihovny tedy končí čtvrtkem 18.12.; v zimním zkouškovém období pak bude otevřeno vždy třikrát v týdnu, a to v pondělí, středu a pátek od 9 do 15h.)